

Remiss av betänkandet Ett datalyft mot fel, fusk och frånvaro (SOU 2025:108)

Bildningsnämnden beslutar överlämna Sektor bildnings redovisade svar ur ett skolperspektiv gällande betänkandet Ett datalyft mot fel, fusk och frånvaro (SOU 2025:108), som remissvar från bildningsnämnden.

Sammanfattning av ärendet

I betänkandet *Ett datalyft mot fel, fusk och frånvaro* (SOU 2025:108) föreslås att data från flera myndigheter ska kunna samköras för att motverka bidragsbrott och felaktiga utbildningar samt att kunna ge mer individanpassad service och effektivisera handläggning av socialförsäkringsärenden. Myndigheter som förväntas samverka är Försäkringskassan, CSN, Skolinspektionen, Utbetalningsmyndigheten samt kommunala nämnder där verksamhet bedrivs enligt skollagen och socialtjänstlagen. För skolverksamhetens del innebär det

- att det inrättas ett nationellt frånvaroregister dit utbildningsverksamheter veckovis ska rapportera frånvaro- och närvarouppgifter för barn och elever från förskola till och med gymnasiet,
- att det på Skolverket ska införas ett nationellt frånvaroregister,
- att Skolverket ska få i uppdrag att ta fram ett enkelt webbgränssnitt för att göra det möjligt att rapportera in uppgifterna digitalt.

I betänkandet föreslås att frånvaroregistret ska regleras i en ny lag med kompletterande förordningar där Skolverket är ansvarig myndighet för registret liksom personuppgiftsansvarig för inkomna uppgifter. Enligt betänkandet föreslås att registreringen ska träda i kraft genom lag från 1 januari 2027 och omsättas i skolverksamheterna från 1 juli 2028. Vad ogiltig liksom giltig frånvaro är, föreslås definieras i skollagen för likvärdig registrering. Skolhuvudmannen ska rapportera uppgifter till Skolverket veckovis dvs inom sju kalenderdagar. Uppgifterna föreslås raderas årsvis från Skolverkets nationella databas.

Remissvar från Lidköpings kommun, Sektor bildning

Lidköpings kommun, Sektor bildning har förståelse för intentionen i betänkandet gällande att bidragsfusk ska förhindras och att frånvaroregistrering ska säkerställas ur ett utbildningsperspektiv. Förslaget innebär ytterligare registrering av individuppgifter, något som

bör konsekvensbeskrivas. Att individer registreras i en mängd olika sammanhang och system kan, inte minst med tanke på dagens säkerhetsläge, ses som bekymmersamt och som en osäkerhetsfaktor på grupp- och individnivå. Mot bakgrund av det kan förslaget om ytterligare registreringar ifrågasättas.

Ytterligare något att ta i beaktande är att det i allmänhetens ögon kan uppfattas som att skolverksamheten tappat fokus på sitt huvuduppdrag för att i allt högre grad fokusera på att bli en rapportering och anmälande verksamhet och då till andra myndigheter. Skolverksamhet bygger på ett förtroendefullt samarbete med barn, elever och vårdnadshavare, något som den har typen av rapportering kan tänkas underminera. Å andra sidan kan skolverksamheten även få stöd i att våga och kunna efterfråga uppgifter då det finns ett lagkrav på det. Av betänkandet framgår att skolverksamheten kommer behöva undersöka än mer noggrant vad orsaker till frånvaro är, både anmäld och oanmäld. I de fall som frånvaro registreras fel, oavsett orsak, finns det risk för att det uppstår en förtroendekris mellan skolverksamheten och vårdnadshavare och elever. Det kan komma att uppstå en rädsla från vårdnadshavare och elever som skolverksamheten gällande exempelvis fel rapportering, att personuppgifter läcker ut, att sekretesskyddade uppgifter sprids etc. Skolverksamheten kan komma att behöva jobba än mer intensivt med att skapa förtroendefulla relationer. Goda relationer är förutsättningar för att barn och elever ska nå framgång i skolverksamheten.

Bildningsnämnden ser att införandet av nationell rapportering kan få ett antal konsekvenser för skolverksamheten:

- De leverantörer som idag tillhandahåller it-system kommer behöva utveckla dessa så att exempelvis registersystem, schemaläggningssystem och lärplattformar kommunicerar på ett bättre, enklare och mer kvalitetssäkert sätt sett ur registrering av frånvaro. Troligen kommer detta innebära ökade kostnader för skolverksamheterna då it-leverantörerna vet att det finns lagkrav som driver fram behovet.
- Ytterligare it-kostnader förväntas för skolverksamheten när olika datasystem ska samköras, inte minst med tanke på cybersäkerhet och NIS2-direktivet.
- Det kommer bli avgörande för skolhuvudmannen hur Skolverket kommer iscensätta överföringsmöjligheterna mellan huvudman och Skolverket. Dessvärre har vi dåliga erfarenheter av Skolverkets digitala förmåga gällande nationella prov och e-tjänsten för statsbidrag.
- Data kommer behöva kvalitetssäkras för att det inte ska uppstå en förtroendekris i förhållande till vårdnadshavare och elever. Kvalitetssäkringen kommer kräva extra resurser för skolverksamheterna, inte minst initialt. Extra känsligt är hantering av personer med skyddade personuppgifter.
- Precis som det skrivs fram i betänkandet, kommer det bli en stor utmaning för skolverksamheterna att få korrekta uppgifter om frånvaroorsaker, inte minst med tanke på

att anmäld frånvaro kan vara ogiltig. Nya arbetssätt kommer troligen behövs på skolorna för att säkerställa frånvaroorsaken.

- Ökade personalkostnader kommer att uppstå i samband med den veckovisa rapporteringen: att rapporteringen genomförs, att den är kvalitetssäkrad och att eventuella fel korrigeras.
- Eventuell felregistrering kommer få större upplevd dignitet än tidigare då rapporteringen överförs till andra myndigheter. Detta kan leda till att rektor och annan personal kommer få arbeta förtroendeskapande gentemot vårdnadshavare och elever i denna fråga.
- Extra resurser kommer krävas i kommunens tillsyn av fristående verksamheter då även rapporteringen är något som ska granskas i kommunens tillsyn av dessa.
- Det kan bli utmanande för mindre huvudmän exempelvis pedagogisk omsorg att klara kostnader och administrationen.
- Förslaget ligger inte i linje med att den administrativa bördan i skolan ska minska utifrån vad som är beskrivet i ovanstående punkter.
- Är önskvärt att det utreds huruvida det är möjligt att vårdnadshavare på förskolan och fritidshemmet själva kan registrera närvaro på exempelvis en iPad på förskolan/skolan där Skolverket tar fram ett it-system som stödjer detta.

Förslag till beslut på sammanträdet (yrkanden)

Pär Johnson (L) yrkar bifall till förslaget och lämnar ett tillägg till arbetsutskottets förslag:

”Upprättandet av ett nationellt datasystem löser inte den grundläggande problematiken. För att minska fel, fusk och frånvaro krävs även ett tydligt fokus på samt stöd för benchmarking av metoder som visat dokumenterat goda resultat.”

Andreas Bill (C), Roberth Andersson (SD) och David Reljanovic (MP) yrkar bifall till arbetsutskottets förslag och till Pär Johnsons (L) tilläggsyrkande.

Beslutsgång

Ordförande Andreas Bill (C) tar först upp arbetsutskottets förslag till beslut och finner att bildningsnämnden beslutar i enlighet med förslaget. Ordförande tar därefter upp Pär Johnsons (L) tilläggsyrkande och finner att bildningsnämnden beslutar i enlighet med tilläggsyrkandet.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Remissvar Ett datalyft mot fel, fusk och frånvaro (SOU 2025: 108)

[Ett datalyft mot fel, fusk och frånvaro, SOU 2025:108](#)

Sammanfattning av remissen

Beslutet ska skickas till

Regeringskansliet